II. ÉVFOLYAM. PEST, 1868. 40-ik SZAM. KEDDEN, FEBRUÁR 18.

Előfizetési ár: egész évre 20 frt, félévre 10 frt, negyedévre 5 frt.
Beigtatási díj 6-hasábos petit-sor 5 kr., bélyegdíj mindenbeigtatásért 30 kr.
A **„nyilt-tér“**-ben 4-hasábos petit-sor 20 kr.

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az **előfizetési pénzek** s a lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó- hivatalhoz (Első magyar egyesületi könyvnyomda, 3 korona-utcza, 18 sz. a.) intézendők.
Bérmentetlen levelek el nem fogadtatnak.

Rendkivüli előfizetés
a
„FÜGGETLEN LAPOK“
következő folyamára.

Február—martius 2 hóra . . 3 ft. 40 kr.
Február—aprilisi ¼ évre . . 5 „ — „
Február—juniusi 5 hóra . . 8 „ 40 „

A „Függ. Lapok“ kiadó-hivatala.

EGYHÁZI ÜGYEK.

Szervezkedés.

Felvetettük lapunk utolsó számában a szervezkedés helyességének criteriumait a czélból, hogy a létező három külön munkálat felállitott szabályait azokhoz mérve biráljuk meg.

Legelsőbben is a püspöki munkálat azon hiányát emlitettük fel, hogy a minden szervezetnek sarktételét t. i. azt, hogy az intézkedő testületnek legyen minden joga s azt csak megbizás utján szállithassa oly bizottmányra, mely iránta feltétlen felelősséggel tartozik, ezt nemcsak praecis kimondva nem találjuk, sőt egy oly főbb bizottmány állitatik fel, mely minden más hatalomnak fölibe emeltetik.

Ha ezen alakitásnak analogiáját keressük, igy találjuk. Az országos főtanács, ez volna a magyar katholikus nép parlamentje, azaz, mely a rendelkezés jogával bir.

A főtanácsi bizottmány, mely e rendelkezéseket végrehajtja azon állást foglalná, melyet a végrehajtó kormány.

Mi legyen már most az ötös főbb bizottmány?

A törvényhozás és kormányon kivül még csak a fejedelem áll: a majestas jogaival felruházva.

Ez akar-e az ötös bizottmány lenni?

A másik kérdés a püspöki munkálat szabályai körül:

A képviselet minő alapokra van fektetve, kik vannak az alkotmány sánczain belül, és kik azon kivül?

Ezen kérdésre csak igen megszomoritó választ adhatunk.

Mert a munkálat ezen megoldási szakaszában fekszik a magyar világi katholikusok mély megaláztatása.

Nem ismerjük püspöki karunk tisztelt tagjait egyénileg, s biztosan ki tudnók köztük minden tévesztés nélkül jelelni azokat, kiknek lelkökben nem támadhat ilyféle gondolat, kiknek hazafi érzülete távol van ilyféle intentióktól, de azt is megjelelhetnők, ki e szellem alkotója, az összeállitás mestere, és a mesterkélt kijátszás teremtője.

Higyje el nekünk, soha sem éreztünk mi világiak méltatlanabb elbánást velünk, mint azon feltevésben, miszerint mi elég világtalanok, elég tudatlanok volnánk, nem látni s nem érteni ezen rendezés czélzatait, s elég gyávák ilyenféle szemfényvesztéssel kielégitetni magunkat.

És hogy meggyőződjék erről, ime mi egész őszinteséggel bontjuk szét s analyzáljuk képviseleti rendszerét:

Az országos főtanácsban, hova a rendelkezési hatalom sulya van fektetve, 144 tag között van 46 világi választott tag.

Tehát 22 püspök, 22 káptalani tag, a pannonhegyi apát és 4 szerzetes főnök, tehát 49 főpap és 22 patronus mellett az összes magyar kath. népet 45 választott képviseli. Az arány tehát 99 a 45-höz.

A magy. katholikusok összes számát 8 millióra vévén, jut 177 ezer lélekre egy képviselő.

Papi tag van a főtanácsban tervezve 72 és világi 72, felvéve a papok számát a világi eleméhez, esik a magyar földön körülbelül 1000 lélekre egy pap.

A főtanácsi képviseletben esik tehát 111 papra egy képviselő, 111 ezer világira is egy világi tag.

Azonban azt gondolja a jámbor keresztény, hogy ezen nem hallott, nem látott aránytalanság mellett legalább tán ezen 45 választott világi tag a kath. hivek valóságos választotta, kit fictió nélkül annak ismerhet el.

Isten mentsen. Ez veszedelmes volna. Miként van tehát-e veszély elháritva? Megmondjuk:

Ezen 45 választott világi képviselőt az egyházmegyei tanács választja, 22 megye két-két világi tagot, a pannonhegyi terület csak egyet = 45.

Következőleg: az egyházközség választ egy képviselőt az alesperesti választó kerületbe. Ezen alesperesti kerület összes világi képviselői választanak két tagot az egyházmegyei tanácsba, az egyházmegyei tanács összes világi képviselői ismét két tagot az országos főtanácsba.

A kath. népet képviselő világi főtanácsi tagnak tehát hármas választáson kell keresztülmenni, hogy az országos főtanácsba jusson.

Minden uj választásnál a nép eszméje hatalmasabban zsugoródik össze, mig a harmadik választásnál már teljesen a fogalom is megszünt.

Ebből áll tehát azon képviseleti megoldás, mit e munkálat a kath. népnek szánt, ennek kell a nép őszinte ragaszkodását felkelteni, a közönyt legyőzni, s meghóditani milliók érzületét nem a vallásnak, mert ezzel semmi köze, de az egyház fenyegetett helyzetébeni védelmének.

Ezeket őszintén, tartózkodás nélkül kimondani a mi elengedhetlen kötelességünk, kik katholikus érzelmeinkben nem engedünk senkinek, kik szent vallásunk egyházát ingatlannak, intézményeit elavult s szilárdnak követeljük, kik abban helyezzük mély ragaszkodásunknak tanuságát, ha nem a thuribulum füstfellegében takarjuk el az igazságot, hanem megóvni igyekszünk, mennyiben szerény erőnk engedi, az egyházat végzetes conflictusoktól, a főpapságot az elidegenülés terjedésétől, az egyházi alapokat az elkeseredés komoly támadásaitól.

Itéljen az a magasban, ki a veséket vizsgálja és a jövő fejlődés törekvéseink tisztasága felett.

POLITIKA, KÖZGAZD., PÉNZÜGY.

Pest, febr. 17.

Folyó hónak nagyobb fele lepergett, s minden jelenségek után e hó végéig a képviselőház együtt lesz ismét.

A kapcsolati viszonyokból folyó nagy horderejü ügyek ezen összejövetelig a közelebbi időre rendezve leendenek, s országgyülés és kormány felszabaditva nehéz ügyek gondjaitól, erejének teljességét szentelheti azon belügyek rendezésének, melyeknek nyomása alatt sinlik meg most is az ország.

Belügyeink körül hova csak tekintünk, mindenütt a rendezés és átalakitás égető szükségét látjuk. Nehéz a választás; hol kezdjük, mihez nyuljunk előbb.

Az igazság-szolgáltatás ujabb rende kész és már rég letétetett a ház asztalára s csak megoldásra vár.

A megyék rendezése a közigazgatás érdekében halaszthatlan.

Hányszor utaltunk már lapjainkban ez ügy mérhetlen horderejére. A ki a nép között gyakran forog, az méltányolhatja eléggé a szabatos és erélyes közigazgatás fontosságát s meggyőződhetik, mennyi anyaga rejlik ebben a közelégületlenségnek.

Mig a megyék a jogosult elemek szabályozásával uj és határozott alakot nem nyernek, szó sem lehet a megyék szabatos működéséről. Addig nem rendezett végrehajtás, sem kellő ellenőrség, sem kellő megválasztás, sem kellő szigor nem képzelhető.

És ezen szabályozás annál sürgetőbb, mert ha ma már meghozatott vala a törvény, mig az a kellő előmunkálatok nyomán életbe léphet, huzamos idő kell, mig némileg megszilárdul és következései érezhetők lesznek ismét hónapok telnek le.

Pedig mi már több izben kimondottuk miszerint rendezett megyék nélkül a jövő országgyülési cyclusnak neki menni alig lesz tanácsos.

Tudjuk mi, hogy jelenlegi miniszteriumunk nem nyugszik rózsás párnákon, és több tagjai ma igen boldogoknak éreznék magukat, ha a kötelesség igen megnehezedett békóit felcserélhetnék a nyugalom gondtalan pihenésével, de érzik más részről a felelősség sulyát is, mert oly polczon, hova álltak, kérlelhetlen biróval — a történelemmel — van dolguk, mely a cselekmények mérlegében a mulasztások sulyát is veti, s tekintet nélkül itélendi el, ha a kezdett mű befejezését akár tévesztéseik, akár mulasztásaik által félben hagyták.

S a mi kormányunknak — ha művét önmaga könnyelműen nem akarja koczkáztatni — addig visszalépésre gondolnia sem szabad, mig a viszonyok érlelésében azon pontig nem vezették az országot, hol egy kormányváltozás minden rázkódások nélkül megtörténhetik.

Hogy még most e ponton nem állunk, ez csak sajnálattal töltheti el a hazafi keblét, mert legyen bárminő ragaszkodással valaki a jelenlegi kormány iránt, a főkérdés mindig az marad: egy visszalépésnek mik lennének ma kiszámithatólag következései az országra nézve?

Mi igazán bevallva, a szilárd kormányzatnak parlamentaris viszonyok közt sehol a világon több segélyforrásait nem ismerünk mint hazánkban, s némi sajnálattal láttuk eddig, hogy ezek megnyitását és hasznositását teljesen figyelmen kivül hagyá kormányunk.

Lehet, hogy közjogi ügyeink teljes rendbehozása egész s teljes erejüket vette igénybe, de ezentul ettől már mentek lesznek, reméljük minden tevékenységüket s gondjaikat oda forditandják, hogy a belrendezés körül megalapitsák egy szilárd kormányzat biztos jövőjét s ez uton eléggé méltányolandják a megyerendezés fontosságát és sürgősségét.

Az erdélyi katholikus státusuak szervezete.

Erd. püspöki javaslat.

III. Fejezet.

Az esperesi kerületi vegyes gyülések hatásköréről.

28. §. Az esperesi kerületek képezik az egyházkormányzatnak közbelső fokozatu testületét, melynek tagjai hivataluknál fogva: a) a kerület lelkipásztorai és más a kerületben hivataloskodó megyei áldozárok; b) a kerületben létező középtanoda és nevelde igazgatója és a középtanoda egy képviselője; c) a világi rendből állásuknál fogva: a kerületben lakó legfőbb kath. hivatalnok és olyan egyes patrónusok, kik papot és egyházat tartanak; d) választás utján: a községeknek választott képviselői; e) a kerületi főgondnok és két algondnok.

29. §. Az esperesi kerület ezen vegyes egyházi testülete minden évben gyülést tart avégből, hogy a státus-gyülésbe képviselőket küldjön, s azokat utasitással ellássa.

30. §. E gyülést a községi választások bevégezte után az esperes kirdeti ki és hivja meg.

31. §. A gyülést a községi választások bevégezte után összeül, jegyzőt és az elnök ki és hivja meg.

32. §. A gyülés isteni tisztelet tartása után összeül, jegyzőt és az elnök mellé két szavazatszedőt választ.

33. §. A státus-gyülésbe küldendő papi képviselőt a papok maguk kebeléből általános szavazattöbbséggel választják; világi képviselőt a vegyes gyülés hasonló szavazattöbbséggel választ. — A kegyuraságot gyakorló községek részéről a státus gyülésbe azoknak képviselői közül egy külön képviselő választandó.

34. §. A választás megtörténvén a választott tagok megbizóleveleket kapnak s alkalomszerü utasitással láttatnak el.

35. §. A kerületi vegyes gyülés ezenkivül csak azon esetben tartathatik meg, ha a megyés püspököt arra az esperest különösen felhatalmazza.

VI. Fejezet.

A katholikus státus szervezete és hatásköre.

36. §. Az egész erdélyi egyházmegyét képviselő katholikus status a püspök elnöksége alatt oly egyházi és világi férfiakból alakul, kik vagy már állásuk- és hivataluknál fogva, vagy választás utján arra minősitvék, hogy az erdélyi kath. egyház ügyeinek elintézésében résztvegyenek.

37. §. Az egyházi rendből állásuk- és hivataluknál fogva ilyenek: a) a székes káptalan, a püspöki consistorium-, és püspöki hivatal minden tagjai; b) czimzetes apátok, prépostok és kanonokok; c) fő- és alesperesek, vagy ezek akadályoztatása esetében az esperesi kerület jegyzője; d) a szerzetes rendek tartományi főnökei, a püspöki lyceum igazgatója és tanárai, a nagy gymnasiumok igazgatói. — A világi rendből: a) a vármegyék rom. kath. főispánjai, királyi városok polgármesterei, vagy főbirói; b) az esperesi kerületek főgondnokai; c) a kegyuri kötelességeket teljesitő egyes patronusok; d) az állandó igazgató vegyes bizottmány alelnöke s tagjai; e) a kolozsvári jogakadémia kath. igazgatója.

38. §. Választott képviselő tagok: a) minden esperesi kerületből egy papi- s egy világi képviselő; b) azon hét esperesi kerületnek, melyek községei a pátronátusi terheket maguk hordozzák, e czimen egy-egy külön képviselője; c) a pátronátust hordozó királyi kincstár két képviselője; d) a pátronátust hordozó városok egy-egy képviselője; e) ő cs. kir. apost. Felségének, mint az egyházak és alapitványok legfőbb védnökének legkegyelmesebben kinevezett képviselői; f) a tanügy két képviselője, a népnevelési ügy két képviselője.

39. §. Az esperesi kerületből a státus-gyülésbe küldendő papi és világi képviselők választásának módja fönnebb tüzetesen meg van határozva.

A tan- és népneveléstügy képviselői az egyházmegye területén működő tanférfiak, vagy szakértők köréből az esperesi gyülésekben s a tanári értekezletekben jelöltetnek, s miután a megyés püspöknek a szavazatok felküldettek, ő a legtöbb szavazattal választottak neveit a közönséggel tudatja.

40. §. Ezen egyházmegyei főtanács, vagyis státus-gyülés rendesen minden évben egyszer hivatik össze a megyés püspök által, ki a gyülés idejét és helyét meghatározza és kihirdeti.

41. §. Ezen státus-gyülés elnöke mindenkor a megyés püspök, székürösség esetében a káptalani helyettes; ha pedig ezek bármi okból akadályozva volnának, maguk helyett elnököt ők neveznek. Alelnököt a gyülés választ, ki egyszersmind az állandó bizottmánynak is alelnöke lesz.

42. §. A gyülés mindenkor ünnepélyes istenitisztelet tartásával nyittatik meg.

43. §. a választott tagok igazoló bizonyitványainak megvizsgálására az elnök háromtagu bizottmányt nevez ki.

44. §. Az ülés jegyzőkönyvét egy papi és világi-, szótöbbséggel választott jegyző vezeti.

45. §. Ezen gyülésnek hatásköre és teendője általában az 1792. május 20-án kelt királyi leiratban, és a mult évi sept. 12-én kelt miniszteri leiratban vannak kijelölve. Az előbbinek szavai szerint: „Admissum est, ut catholici etiam negotia sua scholastica, exceptis iis, quae directe Episcopo reservata sunt, tractent.“ — Ez utóbbiban pedig ekkép: „Ő cs. s apost. kir. Felsége f. évi augusztus 19-én kelt legfőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy az erdélyi főkormányszéknél fennálló ugynevezett katholika commissio megszüntetvén, az eddig annak hatásköréhez tartozó ügyek az erdélyi rom. kath. státus-gyülésnek és annak kebeléből választandó bizottmánynak befolyásával kezeltessenek és intéztessenek azon módozatok szerint, melyeket Ő Felségének magyar kormánya, az összes érdekelttel egyetértőleg — legfelsőbb kegyuri és főfelügyelői jogainak csorbitása nélkül — fog megállapitani, és legfelsőbb elhatározás alá bocsátani.“

46. §. Ezek szerint tehát, és az önálló egyházkormányzat értelmében a katholikus státus hatásköre kiterjed az egyházi, iskolai, alapitványi ügyek feletti azon intézkedésekre, melyek eddig a catholica commissióra voltak bizva, és annak munkaköréhez tartoztak.

De oda nem fognak tartozni: a) a katholikus hit- és erkölcstan; b) az egyházi szertartás; c) az egyházi kormányzat; d) az egyházi fejedelem bárminemü tárgyai és kérdései; e) papi intézetek szervezése és kormányzása; f) az egyházi javadalmakra vonatkozó bármily intézkedések; egy szó-

gyárraktárában váczi-utcza 15. sz. Pesten.
Árjegyzékek és minden utasitás kivánatra beküldetik.
szabó-mester
Pesten újvilág-utcza 4 sz. a. az „Arany sas“ vendéglő mellett.

val: szorosabb értelemben vett papi és egyház ügyek.

47. §. A kath. státus-gyülés az iskolák és alapitványok fölötti intézkedéseit ugy mérsékli, hogy azok a megyés püspöknek, a kath. iskolákra, nevelőintézetekre és más kegyes alapitványokra kiterjedő joghatóságát ne sértsék és ne korlátozzák.

48. §. Különben ezen első gyülésben elkészíti a legfelsőbb helybenhagyás alá terjesztendő státus gyülési szervezetet, és azzal kapcsolatosan egy állandó egyházi főbizottmány szervezetet, mely az eddig fennálló catholica commissiót helyettesiteni fogja.

49. §. Ezen uj szervezetben a katholikus státus- és főbizottmány fogja átvenni és kezelni az erdélyi egyházmegyének eddig kormányi uton kezelt egyházi és iskolai alapját.

50. §. Az évi gyülésben a) az ezen alapokról készült előirányzatot megvizsgálja és jövő évre megállapitja; b) a megállapitott tervnek kezelését és végrehajtását a főbizottmány által eszközli és gyülésen kivül is ellenőrzi; c) az átvett alapitványi jószágok, tőkék és vagyonok kezeléséről intézkedik; d) a kezelők megvizsgált számadásait tudomásul veszi, s az észrevett hiányok és hátrányok fölött határoz; e) az oktatás és nevelés ügyét ellenőrzi, azokban időszerü javitások- és módozatokról gondoskodik; f) az egyházi főbizottmány által elébe terjesztett elvi és anyagi kérdések felől határoz; g) tárgyalja az espereskerületi és egyházközségi gyülésekből fölterjesztett sérelmeket, kérdéseket, inditványokat, azok felől intézkedik s határoz; h) a kath. anyaszentegyház szabadságának s törvényes állásának, ha az bármely részről és oldalról háborittatnék, biztositására alkalmas módokról és eszközökről gondoskodik; i) képviseli az egyház és állam közti jogviszonyt; k) az egyház és iskola szellemi és anyagi jobbléte előmozditását főgondjai közé számitja.

51. §. A status-gyülés tanácskozásainak rendjét az elnöklő püspök vezényli; — s minthogy ezen egyházi gyülésről föltétetik, hogy csak a hitegység és vallásos buzgóság lelke fogja vezérelni, elnöki hatáskörét korlátozó szabályok mellőzendőknek tartatnak. A megyés püspök ugy fogja vezetni a tanácskozásokat, hogy azok a kath. egyház szellemével egyező központban egyhangu-, vagy legalább a többségtől támogatott határozattá emeltethessenek.

52. §. Oly inditvány, mely a rom. kath. anyaszentegyház tanaival, törvényeivel, elveivel, jogaival és szabadságával, vagy az erdélyi megyének jól felfogott érdekeivel össze nem fér: a tanácskozás tárgyai közé föl sem vétethetik.

V. Fejezet.

Az egyházmegyei igazgató-tanács szervezete és hatásköréről.

53. §. Az erdélyi egyházmegye vegyes természetü ügyeit a státus-gyülésen kivül egy fő-tanács fogja állandóul gondozni és kezelni, mely egy elnökből, tizenkét tanácsosból és a kezelő hivatalnokokból lesz összeállitva. Tagjai a státus-gyülésben általános szavazattöbbséggel választatnak.

54. §. Elnöke ennek is az erdélyi püspök; alelnöke a kath. státus gyülés alelnöke. A tanácsosok mindkét rendből egyenlő számmal választatnak; ezek közül egy papi előadó és egy világi titoknok, a többiek szavazó ülnökök.

55. §. A kezeléssel megbizott hivatali személyzet szintén résztveend a tanácsülésekben, de csak informáló szavazattal.

56. §. Az elnök akadályoztatása esetében az elölülést az alelnök-, ennek is akadályoztatása esetében a tanácsosok által választandó helyettes alelnök viszi; később ezen tiszt az élet- és hivatali korra nézve idősb tanácsost illeti.

57. §. Ezen vegyes egyházi tanácsnak a püspöki szék mellett K.-Fehérvárt kellene rendszeresen üléseit tartani és hivatalát végezni, miáltal a gyakori érintkezések nehézségei is mellőzve volnának, de jelen körülmények között ez még most kivihető nem lévén, a székhely kedvezőbb viszonyokig más helyre is áttétethetik.

58. §. A benne akár halálozás-, akár kilépés által felmerülő üresedéseket a státus-gyülés választás utján tölti be; a szükséges helyettesitéseket a megyés püspök és az alelnök egyetértve eszeszközlik.

59. §. Ezen egyházi főtanács vagy is vegyes egyházi bizottmány hatásköre általában mindazon ügyekre és tárgyakra kiterjed, melyek a mostani katholika kommissióból oda átszármaztatni fognak.

60. §. A megyés püspöknek egyházakra, iskolákra, alapitványokra, neveldékre eddig gyakorlott befolyása és hatásköre érintetlen és sértetlen fenntartatván: hivatali viszonya ezen igazgató főtanácshoz az által nyer gyakorlati kifejezést, hogy a) az egyházmegyéből egyházi iskolai és alapitványi ügyekben fölterjesztendő kérvények, jelentések és bármi más hivatalos iratok ezentul is hozzá intéztetnek, — b) általa, véleménye kisérete mellett, tárgyalás végett az igazgató tanácshoz áttétetnek, — c) minden — egyenesen az igazgató főtanácshoz menesztett fontosabb tárgy elintézés előtt vele hivatalosan közöltetik, — a rendelvények véleménye és ajánlata tekintetbe vételével hozatnak, és d) e főtanács határozmányai az illetők értesitése végett hozzá átiratnak; e) intézkedései ellen felebbező folyamodványokat a főtanács el nem fogad.

TÖRVÉNYHOZÁSI ROVAT.

A reichsráthnak febr. 15-én ülése volt. Oly tárgy került szőnyegre, mely sokféle érdeket érint s melylyel a bécsiek kedvesebben foglalkoznak, mint bármely alkotmányos alaptörvény megvitatásával.

T. i. több beérkezett folyamodvány alapján a nemzet gazdászati bizottság előadója: Mayer javaslatot terjesztett a reichsráth elé, mely szerint ezután nem a sör, hanem maláta lenne megadóztató. Előadó különösen kiemelte, hogy a sörre nagy adó van vetve s ezáltal a polgárság gátolva van egyik legártatlanabb élvezetében.

Ausztria — ugymond Mayer ur — csak abban lett hiressé, hogy itt a legdrágább sört iszszák egész Európában. Ha ez sokáig igy megy, utoljára kénytelen leszünk pálinkás pohárkákból inni a sört. A nagy adónak kell tulajdonitani, hogy a fogyasztás aránylag sokkal kevesebb Bécsben, mint más városokban. Bécs 500,000 lakos mellett évenkint 850,000 akó sört fogyaszt el, mig München, hol 160,000 lakó van — 1,800,000 akót isznak meg évenkint.

Bajorország mintegy 65 krnyi adót fizet a sernek akójától Ausztria pedig 1 frt 20 krt. — Ausztriában 26,000,000 ember fizet 15,000,000 ftot, mig Bajorországban 5,000,000 ember körülbelül 9,000,000 ftot fizet. A ki ily viszonyok mellett e tárgyban még 1868-ban sincs magával tisztában, az soha sem lesz egész életében.

Brestel pénzügyminiszter szintén a mai viszonyokra hivatkozott, melyek nem engedik az állam jövedelmét kisebbiteni s igy az adókat, legyen az bár söradó, leebb szállitani.

Különben azt is megjegyezte Brestel miniszter, hogy bármily csekélyre szállitanák le a söradót, Bajországban mindig nagyobb maradna a fogyasztás, mert ott „nemzeti tulajdonság“ a sörivás.

A tárgyhoz még többen hozzászólottak, s mindannyian nyilvánitották a sör iránti részvétüket. Weckhoff végre inditványozá: Bizassék meg a kormány, hogy ez ügyben, tekintettel a nemzetgazdászati bizottság idevonatkozó jelentésére, alkotmányos tárgyalás végett mielőbb egy törvényjavaslatot nyujtson be.

Az inditvány elfogadtatott s a miniszterek is mindnyájan mellette szavaztak.

De nem ugy Skene pótinditványánál. Skenének feltünik, hogy Magyarországban csak 85 kr. adót fizetnek a sör akójától, mig Bécsben 1 ft 20 krt; kivánja tehát, hogy ezen egyenetlenség mellőztessék. Ha Magyarország Bécs kedveért szintén 1 ft 20 krra emelné adóját, ugymond, akkor ők nem kivánnák a leebb szállitást, de minthogy erre kevés kilátás van, javasolja: bizassék meg a kormány, hogy a jövő ülésszak alatt egy törvényjavaslatot nyujtson be, mely a söradót a vám- és kereskedelmi szerződés határozatai szerint Magyarországgal szabályozná.

Ezen inditvány is elfogadtatott; a miniszterek közül azonban essk Herbst, Berger és Giskra szavaztak mellette, mig a többiek ellenezték elfogadását. Ezzel bevégződött a sörvita.

Levelezések.

Sopron, febr. 12.

Tisztelt szerkesztőség! Multkori levelemben röviden körvonaloztam a soproni nagyszerü kath. gyülekezetnek határozattá emelt alapelveit; s azóta örömmel tapasztaljuk, mennyire meg van érve e hon kath. hivei közt az eszme, melynek Sopronmegye kath. közönsége élő jelekben adott kifejezést. Rövid nap alatt veendi, mint értesültem, a t szerkesztőség a kérdéses nagy gyülés jegyzőkönyvét, mely hitelesen közlendi a részleteket. Addig is, tájékozásul azon t. kath. testvéreinknek, kik, mint több felül értesülünk, a miénkhez hasonló gyülést terveznek, czélszerünek látjuk megemliteni az előintézkedést, mely valamint nálunk, ugy más megyékben is legbiztosabban eszközölheti az óhajtott eredményt.

Nálunk, mint tudva van, Tóth Bálint és Hannibál József urak, e megye köztiszteletben álló veteránjai pendíték meg a kath. egyesülés eszméjét, s még négy oly tisztelt kath. világi egyéniséget vettek maguk mellé, kik hosszas megyei hivataloskodásuk alatt ki tudták érdemelni a nép bizodalmát. E hat tekintélyes férfiu, a megye hat különböző pontján, az általuk előre kihirdetett napon — mint ngos Tóth Bálint ur által előre bejelentett elnökei azon környéknek — maguk köré gyüjték a hat külön környék lelkészeit, iskolamestereit, s minden községből néhány értelmesebb katholikust minden osztályból; s ezeket olyképen avatták be a nagyszerü terv teendőibe, hogy helységeikbe visszatérve, a honn maradott hiveket azokról, a miket hallottak, világosan értesithessék, s a majd közhirré teendő soproni nagy gyülekezetre előkészithessék.

Igy elhintvén a jó földbe a jó magot, csak az volt hátra, hogy a majd nyomott iven kihirdetendő nagy gyülésre elnökül egy oly előkelő kath. egyéniséget nyerjenek meg, ki mind hazafias, mind valláserkölcsi szempontból méltó arra, hogy a megye összes kath. közönsége mint egy test és egy lélek tömegesüljön körüle. E nagy becsü kitüntetés a derék Niczky Lajos grófot érte, ki, hogy pro virili parte csakugyan meg is felelt a megyei 190,000 kath. testvér bizalmának, megmutatta az országra szóló nagyszerü eredmény. Nem is feledi el a jeles hazafi gróf nevét e nép soha; s valamint őt, ugy az O'Connell lelkétől ihletett kezdeményező hat jeles férfiu nevét is méltán áldás közt fogja emlegetni e megye kath. közönsége nemzedékről nemzedékre.

Ezeket tájékozásul azon kath. testvéreknek, kik hazaszerte e czélra szervezkednek. A többit meghozza majd maga a jegyzőkönyv.

Még csak azt emlitem, hogy e nagy gyülés óta versengve alakitnak és rendeznek e megye községei saját kebelükben tiszta kath. nevelési egyleteket addig is, mig majd a bizton várt kath. egyházi önkormányzat nagy napja megérkezvén, benne a kath. nevelésügynek is elérkezik az ő országa!

Egyelőre e községi nevelési egyletek, tiszteletben tartva az iskolák jelen törvényes felügyelőit, csak azt tüzték feladatukul, hogy a tanszerek hiányai önkénytes adakozás utján lehetőleg pótoltassanak, a szegénység miatt iskolából kimaradt gyermekeknek a bejárás lehetővé tétessék, s az ok nélkül kimaradozók iskolába idéztessenek. Erre nézve, ugy látszik, legtöbb sikerrel hat a közszellem, t. i. ha a polgártársak önként, közakarattal s ünnepélyesen becsület dolgává teszik a gyermekeknek rendesen való iskolába járatását.

Mire nézve a felügyelettel minden utczára két oly polgártárs bizatik meg, kik tökéletesen ismerve a helyi körülményeket, tudják, melyik háznál van — elemi- vagy vasárnapi iskolaköteles gyermek; s az elmaradás okát kipuhatolván, az egyleti választmánynál, orvoslás végett bejelentik.

Akaratlanul is könybe lábad az ember szeme, midőn a néppel ily testvéri érintkezésbe jövén, látja: mennyi e romlatlan magyar népben az áldozatkészség, ha tudja, hogy a közjóért áldozott. De midőn az amugy is eléggé megterhelt néptől áldozatot kérünk, gondunk legyen reá, hogy az e végre kért áldozat minél kisebb és gyümölcsözőbb is legyen. Ebben soha se fárad ki; s ha nyolcz millió testvér mondja szivesen, hogy: addo parum modico; bizonyosan: cumulabit magnum acervum. — Isten velünk! —y.

LAPSZEMLE.

Mielőtt a Hazánk magának a fáradságot vette egy pillantást vetni a magyar kath. egyház körül fejlődő mozgalmakra, volt már alkalmunk több izben megjelelni a fennálló lapok gruppirozását ez ügyre nézve.

A Hazánk közelebb is megjeleli, mint mi tettük, a két széső jobb oldali közlönyök különböző álláspontját. Szerinte az Idők Tanuja az európai értelemben vett ultramontanismus, a Pesti Hirnök ellenben a Pázmán által képviselt, de teljesen korának attributuma gyanánt létező papi hatalmat képviseli. Egyik tehát a Duponloup Rauscher-féle, másik a magyar középkori hyerarchia közlönye.

Legyen bármiként, mind ez ártatlan dolog volna a magyar földön, mert egyiknek a terrenum másiknak a kor annyira kedvezőtlen, hogy annak diadalától senki sem tarthat. Ezen közlönyök működéseire szót sem vesztegetnénk, ha a közhit sajnálkozásunkra azt nem tartaná, hogy e közlönyök mögött valósággal magyar főpapok állnak, kiktől inspiratióját nyerik olyaktól pedig, kiknek maguktartása a kath. kérdés halaszthatlan megoldásában okvetlenül fogja eldönteni a kibontakozás és átalakulás békés vagy küzdelmes folyamát.

Ha ez nincs igy t. i. ha Török és Lonkay urak nem képviselik magyar főpapok nézeteit, mi bizony a világ végeig engednők üzni nem irigylendő mesterségüket minden hozzászólás nélkül s csak arra figyelmeztetnők öreg napjaiban Török János urat, hogy elégelje meg ily korban már az ujján kiszámitható csalódásokat, s ki az 1848 ellen oly konokul küzdött évekig hasztalanul ne ismételje az egyházban azt a mit az államban tett; vegyen valahára tanulságot közel multjából.

Azon istentelen, mindent felforgatni akaró és szakadásra törekvő 48-as párt mely a parlamentáris kormányzatban kereste a nemzet jövőjének biztositását, ma már az egész ország, élén Deák Ferenczczel s ma már maga Török János is.

Higyje el, épen ezen sors vár reá az autonomia kétkedésében is, mint a politikában, s az élet alkonyán minden küzdelmeinek tárgyát romba dőlni látni, még oly kemény szivü vagy ha akarja szivtelen embereknek is, mint ő, meginditja könyörtelen kedélyét.

Volt is idő, s nem is oly régen midőn a P. Hirnök ezt érezni látszaték s nagy ámulatunkra a magyar kath. autonomiáról egészen más nótát kezdett fujni.

Mi megörültünk, mert ez uj fordulatát is inspiratiónak tartottuk. Ma már e kételyt eloszlatta, s ha minapi helyreigazitásában némi reményeket keltett is, hogy talán — talán — mégis, meglehet, a február 15-ki fellépése eloszlatott minden reményt.

Még csak a közelebbi deczem. 19-dikén a „magyar kath. egyház autonomiájáról“ értekezve, igy szól — a ki nem hiszi, szolgálunk e lapjával, mert magunk sem hinnök, ha előttünk nem heverne, de e számat félretettük, igy szól tehát:

„De mikor az állam az egyháztól elszakad, s az egyházi állomásokat mégis maga érdekében osztogatja, ki mondhatja, a klerus függetlensége nincs veszélyeztetve?“

„Hogy tehát a kath. egyház függetlensége biztositassék, szükséges, hogy az összes kath. egyházi és világi elemnek, ha az törvényes alakot nyer, a javadalmak osztásában nyomatékos befolyás adassék.“

„E nélkül a protestánsok sokkal előnyösebb állásban lennének“ stb.

Igen, ezt a Pesti Hirnök mondja szórul szóra.

Minő nótát fuj ma, meglátjuk, ha időnk lesz.

HATÓSÁGI ÉLETÜNK.

Nagyvárad város képviselő testülete által f. hó 8-án tartott közgyülésnek elnöklő polgármester ur bejelenté azon nemes tettet, melylyel az itteni izraeliták az egyenjogusitás folytán nyert jogaik gyakorlatát megkezdték, vagyis a szükölködő honvédek segélyezésére gyüjtött 1000 ftnyi összeget; egyuttal inditványozá, hogy ez a város jegyzőkönyveiben helyt foglaljon. — A város örömmel fogadja e jelentést és inditványt, — „mert a mit uj polgárairól mint legelsőt e lapokra (jegyzőkönyveibe) lefektethet, az az ujjon jogosultak nemes szivének s érett hazafiságának fényes tanujelét képezi. S midőn itt mintegy jobbját nyujtja uj polgára felé, azon hitet s meggyőződést fejezi ki, hogy kik polgári életük első teendőjeül is a jótékonyság nemes tényét választák, azok soha sem foghatnak késni onnét, hol a hon s emberiség iránti kötelességek betöltése forog szőnyegen.

A földmivelési, ipar és kereskedelmi miniszter értesiti a várost, hogy a Biharmegyében elharapódzott keleti marhavész megszüntetése körül szükségesek és czélszerüknek találandó intézkedések megtétele végett b. Dőry József személyében miniszteri biztost nevezett, kinek hatásköre kiterjed Biharmegyére, a Hajdukerületre, valamint Debreczen és Nagyvárad városok területére; miért is miniszter ur utasittatni rendeli a megfelelő közegeket, hogy nevezett miniszteri biztos rendeleteihez képest pontosan és felelősség terhe alatt eljárjanak. — A város ezt főkapitányi s orvosi hivatalainak utasitásba is adta.

Belügyminiszter ur azon intézkedése, mely szerint Nagyvárad város által a törvénykezésre 1867. évben kiadott összegek megtéritése czéljából 11,530 forint kifizettetni rendeltetik, örvendetes tudomásul vétetett; és polgármester ur megbizatott, hogy ez összeget illető helyről vegye át és a városi pénztárba bevételül utalványozza.

Popper Ábrahám és Grósz Jákob, mint a vásárvám haszonbérlői a f. év első felére eső haszonbérből 3000 ftnyi leengedésért adtak be kérvényt. A közgyülés kijelenti, hogy ily leengedési kérelmeknek nem csak ezuttal nem ad helyet, hanem azokat jövőben is már előre visszautasitottaknak kivánja tekintetni.

A város által fölterjesztett költségvetési előirányzatot belügyminiszter ur helybenhagyván, egyuttal megütközését fejezi ki a fölött, hogy a jelenlegi kormányzat kiadásai többletet mutatott ki a f. évre, jóllehet a bevétel egyes tételei a multhoz képest növekvést tanusitnak. A közgyülés a helybenhagyást örvendetes tudomásul vevén, másrészt egy fölterjesztésben kifejtetni határozta: miért nincs meg az idei költségvetésben az aequilibrium? — Mert a jelenlegi hatóság nem kiván a város terhére adósságokat hátrahagyni, sem az egyes jövedelmi forrásokat a maguk rendeltetésétől elvonni; mig ellenben a volt hatóság a fogyasztási adóból mintegy 30,000 frtot költött el, a város egyéb nemü adóiból megint vagy 30,000 frtot törlesztetlenül hagyott, és igy könnyü volt aequilibriummal előállnia.

A városi kapitányi hivatal egy előterjesztésben a városi rendőri felügyelet hiányait sorolja elé s orvoslásaik iránt javaslatot tesz. — Megvizsgálás és mielőbbi véleményadás végett Gyalokay Antal elnöklete alatt egy küldöttségnek adatott ki.

A Csesztivó- s Dudek-intézetek bizottmánya a Csesztivó-intézet épületének a bemutatott tervezet szerinti fölépithetésére az engedélyt megadatni kéri. Miután néhai Csesztivó Ferencz végrendelete értelmében a felügyet a várost illeti, mely kebeléből egy három tagu bizottmányt nevezett ki, de mely az intézet életébe vágó lépéseket nem tehet a városi közönség beleegyezése nélkül: ezeknél fogva s tekintve bemutatott tervezet költséges voltát, a közgyülés utasitja folyamodó bizottmányt, hogy emlitett intézet vagyoni állapotáról, bevételéről s kiadásairól, ugy arról, hogy az épitkezés fölös

kiadásai honnan fognának födöztetni, esetleg a viszszafizetés mi módon eszközöltetnék, tüzetes és kimeritő kimutatást terjeszszen be. Egyébiránt addig is az épitkezési terv kiadatott az állandó szépitészeti bizottmánynak megbirálás végett.

A mennyire értesültünk, az itt szóban elvépités több tekintetből kivánatos és üdvös lenne, jelesen nyerne általa városunk, melynek külsejét a tervelt épület is emelné; nyernének az ott ápolás alatt levő szegények. Mi már azon eszmét illeti, hogy azon épület emeletében a polgári kör, a készülődő iparegylet stb. számára jelöltetnék ki helyiség: nem tudjuk, mindez mikép lenne összeegyeztethető az intézeti épület főczéljával, szegény polgárok ápolásával. Részünkről nem helyeselnök, ha a terv olyasmire is kiterjesztetnék. Van a városnak ama czélokra alkalmasb épülete pl. a régi városház. Ezt kellene tehát emeletre venni vagy inkább ujból épitetni, ha ugyan lenne hozzá való költség.

Több irnok és különösen a kézbesitő esküdtek fizetéseik fölemelését kérelmezték. — A város átlátja, hogy tisztviselői- s szolgaszemélyzetének fizetései oly csekélyek, hogy azokból megélni is csak bajosan lehet; de a költségvetés már meg lévén állapitva, némi javitás csupán azon alapból történhetik, mely a költségvetésben kisegitések és jutalmazások czime alatt szerepel. Miért is a tiszti tanács fölhatalmaztatott, hogy belátása szerint segélyezze amaz alapból az erre méltókat.

Kapcsolatosan tárgyaltatott és egészben helyeslessel fogadtatott a tiszti tanács jelentése azon 205 frtnyi összeg kiosztása iránt, mely az 1867-ik évre jutalmazások végett megállapitott 600 forintból még kiosztatlanul maradt a pénztárban.

A gazdasági állandóbizottmányba — tekintve megszaporodott teendőit — ujabb tagokul kineveztettek: Germán János, Orbán Károly és Serdült Bálint képv. tagok bizottmányi, jegyzőül pedig Tóth Dezső határoztatott fölkéretni.

Elintéztetett ezeken kivül több magán kérelem, a várost egy vagy más szempontból érdeklő kisebb nemű, leginkább gazdálkodási ügy.

Nagy Kanizsa város képviselősége f. hó 13 án ülést tartván, Zalamegyének azon határozata folytán, melyen Nagy- és Kis Kanizsa községe törvénykezési és közigazgatási tekintetben egymástól elkülönittetni, és a tisztujitás mindkét helyen külön megtartatni rendeltetett, a választási előmunkálatokat vette tanácskozás alá, mindenek előtt kimondatott, hogy Nagy-Kanizsa a lakosok számához képest, mint közép város rendeztetik, azután Tóth Lajos ügyvéd ur választási elnöknek egyhangulag megválasztatott, közmegállapodás jött létre azon hivatalokra nézve is, melyekre a választás ki is fog terjesztetni, e szerint tehát lesz polgármester, városbiró, kapitány, főjegyző, a ki egyuttal törvénytudó tanácsos is, és ezen kivül még két törvénytudó tanácsos, a kőzigazgatáshoz választandó lesz 4 rendes és 4 tiszteletbeli tanácsos és egy tanácsjegyző, a számadással tartozó többi hivatalnokok pedig ezuttal a városi törvényhatóságnak részletes elrendezéseig, eddig viselt hivatalaikban meghagyatnak, a tisztujitás f. hó 17-kén fog megtartatni és mivel igazolási jegyét sok választó elvesztette, zöld szinü papirra ujjabbak nyomattak és ezek a választó polgárok között kiosztattak.

INTÉZET S EGYLETEK.

— Olvasó egylet van Pesten keletkezőben, melyet Vieser és Frischmann urak alapitnak.

— A pesti munkás egylet vasárnap d. u. 2 órakor a „Köztelek“ nagytermében közgyülést tartott, melyről közelebb.

— Pályadijak, melyeket a Kisfaludy-Társaság 1868 ik évi február 5-én hirdet. I. Kivántatik a bohózatos szimmü elmélete Jutalma 40 arany. II. Kivántatik satyra, kötött beszédben. Jutalma 20 arany. A pályamunkák idegen kézzel, tisztán és olvashatólag másolva, bekötve, lapozva, a szerző valódi nevét rejtő, lepecsételt jelmondatos levél kiséretében, folyó 1868-dik évi decz. 31-éig a társaság titkárához küldendők. Megjegyzendő, hogy mindaz I. mind a II. számu pályadijért versenyző munkák közül csak az nyerhet jutalmat, mely nem csupán aránylag jobb a többinél, hanem a melynek önálló becse is van. Kelt Pesten, a Kisfaludy- Társaságnak 1868-dik évi január 20-dik napján tartott üléséből. Greguss Ágost, titkár.

UJDONSÁGOK.

— A magyar országgyülés üléseit — mint a „Hon“ hirleli — f. hó 26-án kezdené meg.

— Ő Felsége 500,000 frt drágasági pótlékot engedélyezett az osztrák hivatalnokok részére azon kikötéssel, hogy a kiosztásnál főleg családatyák vétessenek tekintetbe.

— Az oktatásügyi miniszteriumban már készen van a képviselőház elé terjesztendő oktatásügyi törvényjavaslat, melyben gondosan kikerülve van minden, mi felekezeti összeütközésre adhatna okot. — Az izraelita bizalmi férfiak pedig vasárnap tartottak előértekezletet, és ma nyilvános ülést tartanak.

— A tanügyi szervezésre az oktatásügyi miniszter e miniszterium hivatalnokait több osztályokra osztá szét, melyek mindegyike az iskolaügy egyrészéről tanakodik; — igy tudjuk, hogy a középtanodák szervezési bizottság elnöke Tanárky Gedeon államtitkár. Vajha siker koronázná működésüket.

— A reformatus jogakadémiáknak — hir szerint — még ez évben vissza fog adatni azon jog, hogy hallgatóiknak az ott töltött évek, ha az egyetemre jönnek, be fognak számitatni.

— Az 1867-ki párisi világkiállitás ügyében működő bizottmány értesitést tesz közzé, hogy a tárlaton volt azon tárgyak, melyek iránt az illetők nem rendelkeztek, Párisból visszaérkeztek s Pesten a köztelken vannak elhelyezve; a kiállitók felhivatnak tehát, hogy a költségek megtérítése mellett, tárgyaikat elvinni sziveskedjenek. — Vidékiek levél utján intézkedhetnek.

— Budán „Magyar-gyorsiró-akadémia“ alakult, melynek feladata a gyorsirászat történetét és irodalmát fejleszteni. E társulatot Szepessy Xavér tanár alapitá.

— Bécs fölött szerdán reggeli 7 órakor tünt fel az első villám. Hatalmasan köszöntött be, mert legelőbb a Szt. István torony távirdai sodronyába ütött — de nevezetes kárt nem tett.

— A királyné ő Felsége az aradi izraelita kiházasitási egyletnek a kitüzött jótékony czél iránt legmagasabb megelégedésének kifejezése mellett 100 frtot adott.

— Egy uj magyar lovagrend felállitásáról regél egy bécsi hirlap, melyet a főranguak különös érdemeik elismeréseül akarnak életbeléptetni. — Mennyi igaz ebben, még nem tudjuk, de szivből óhajtjuk azon időt, melyben nem a mellen csillogó érdemkereszt, hanem az öntudat nemesiti az egyént, mert igaz az hogy: „Oft schlägt ein edles Herz, unterm rauhen Gewande.“

— A Pesten állitandó népkonyha ügyében kiküldött városi bizottság elkészült javaslatával; e szerint az alsóbb osztályok számára egészséges és tápláló eledel főzetnék délelőtti 11 óráig; 11—1 óráig történnék a kiosztás, részint a helyszinén, részint házhoz hordva. Állana az étel leves, hus és főzelékből, és előleges számitás szerint 7—8 krajczárba kerülne; egyelőre 4000 adagra rendeznék be. Csak valósitsák mielőbb.

— A népszerüség Gyulai Pálnak a Kisfaludy-társaság közgyülésén felolvasott satyrája Ráth Mórnál megjelent, ára 25 kr.

— A kassa-oderbergi vasutnál érdeklettek befizették a kiszabott összeget és a vállalat létrehozása ezáltal nemcsak biztositva van, hanem az épitési munkálatok egy része már annyira haladt, hogy Oderberg és Teschen között ez évben adatik át a vonal a közforgalomnak, Kassa felől pedig szintén legközelebb megkezdetvén, a pálya mindkét végéről concentrice ugy épittetik, hogy az elkészült részek azonnal átadatnak a közlekedésnek. Megkezdetnek az alagutak, hidak és átvágások is az egész vonalon; öt év alatt reménylik egészen kiépiteni ezen felvidékünkre életfontosságu pályát.

— A budai „általános gyógyintézet“ bérlői ajánlatot tettek az oktatásügyi miniszteriumnak egy szegény sorsu népnevelők számára ingyen átengedő gyógyhely iránt, mi köszönettel elfogadtatván, kérvények ezen hely iránt a nevezett miniszteriumhoz intézendők, hol a pályázókról jegyzék fog vezettetni, hogy helyürülés esetében a gyógyhely azonnal betöltethessék.

— A „Nagybőjti sz. beszédek“ Horváth Endre, izsai plébánostól (u. p. Komárom), már sajtó alól kikerültek. Szerzőnél megrendelhetők 1 ft 60 kr. postai szétküldéssel. Utánvétel mellett nem teljesithető a megrendelés.

VEGYES HIREK.

— Az „Ung“ a következő szomoru tudósitást közli: Folyó hó 10-kén Ptruksán lakadalom alkalmából — egy egyén agyonszuratott, s egy másik halálosan megsebesittetett, — a mult napokban a garázdaságukról ismeretes nagyráti legények, mintegy tizenöten összeszólalkoztak, és megyebeli Hosszumező helységet formalis pór bravourral támadták meg, s miután az ottani lakadalmas férfi népség gyengének mutatkozott az ellentállásra, a további rakonczátlanságnak csak a közbejött asszonyok forró vize s szénvonói vethettek véget. — A Felső Reviscsén ugyancsak lakadalom alkalmával történt halál esete a szegény birónénak, ki bizonyos czivakodást meggátolni óhajtó férjéről a halálos szurásokat önkeblébe fogta fel — szintén nem régi eset, s az elvetemültség posványában rejlő gyöngy gyanánt tünteti fel a jónak magvát! mely posvány forrása a gazdátlan és atyátlan lefolyt rendszerekben kereshető, már csak azért is, mert fenyitő jegyzőkönyveink soha oly számmal és változatosságban nem tüntették fel a bünt, mint a közelmult időben; — szólnak ezek: rablás, gyujtogatás, gyilkos merénylet, gyilkosság, erőszakosság, csalás, kétnejüség s több ilyfélékről — van itt eset arra is, hogy: férj nejét eladta, s a büntetésnél csak a bünösszeg megtérítése miatt remegett, mi szomoru tanubizonysága a köznép erkölcsi sülyedésének, de egyszersmind kiáltó szó arra nézve, hogy: népnevelés, jőjjön el a te országod, s üdvös börtönrendszer léptessél életbe!

Megyénk bizottmánya midőn a nép-nevelés szent ügyét elvben hőn karolta fel, s buzgó ügybarátokat keresett a népnevelési egyletbe választott tagjaiban, a feladat pusztán üdvében jutalmazó voltát adhatta serkentésül minden egyesnek. E feladat nagy és nemes, ennek megfelelni polgári kötelesség, s ezt mielőbb létesiteni — uti figura docet — sürgető szükség! s—n

— A „Zala somogyi Közlöny“-ben a következő természeti tünemény van leirva: Folyó hó 12-én reggeli, 8 órakor mutatkozott a köszegi hegyek felől egy az égből a földig lenyulni látszó tejfehérségü óriási oszlop, mely körülbelül egy német mértföldnyi szélességben rohanó sebességgel s nagy széllel közelgett városunkhoz, a sok néző közül egyik igy, a másik másképp vélekedett felőle, még egyszerre előttünk állt, ez egy tömörült hó eső volt a legnagyobb viharral, elsötétitette ¼ óráig a látkört, egyszerre azonban elviharzott fejünk felett s utját Vasvár felé vette, s távoztával szinte szép látványt nyujtott, — alig hogy elvonult, ismét kisütött a nap és a legszebb idő lett.

— A „London Agricultural Hall“-ban egy idő óta minden este egy ember mutatja be magát a közönségnek, ki egy hosszu, fakeretbe foglalt üvegtáblán 90 lábnyi magasságban a föld fölött, fejjel lefelé, mint egy légy a szoba mennyezetén sétál. A közönség előtt az megfoghatatlan, hogy tud ez ember ott fenn a nehézség törvényeivel daczolni és csak a nyomok, melyek lábaitól az üvegen maradnak, engednek valami ragadós anyagra következtetni.

KÜLFÖLD.

Poroszország. A hannoverai király, ki menhelyet talált az alsó-ausztriai Hietzingben, legiót szervezett volt alattvalóinak nehány száz vállalkozójából, magában Hannoverában, innen a poroszok által kiszorittatván, a Schweizbe, s minthogy a szövetséges kormány semleges területén nem türhette meg őket, Francziaországba mentek át, hol mint osztrák alattvalók osztrák utlevéllel igazolták magukat, noha alig van olyan közöttük, ki az osztrák birodalomban megfordult volna.

Bismarck közlönye e tárgyról következőleg ir: Ausztria külpolitikájában egy mederben két áramlat tapasztalható, melyek vize nem vegyül együvé. A fölületen rokonszenv és barátságos érzület mutatkozik a német ügyek uj fejlődése iránt. De mind az, mi ezen áramlat alsó rétegéből fölverődik, a látszatot meghazudtolja és azt láttatja, hogy az osztrák politika belső üterében Königgrätz visszatorlása lüktet. Az alsó áramlat örvényei a nyugodt szemlélő előtt tdljesen fölismerhetők. Mindig egy czélpontjuk: szövetségtárs keresése a Poroszországgal vivandó uj harcz napjára, és a létező összeköttetések szilárditása.

Bizonyitékául ennek csak a legujabb jelenségre akarunk utalni, melyben az osztrák politika alsó áramlata nyilván felszinre jut. Ez azon magatartás, melylyel az osztrák kormány György király iránt viseltetik, ki üzelmeiben Poroszország ellen a vendégszeretet szine alatt nemcsak titkolt, hanem a császári hatóság részéről bélyeg és utlevél adása által nyilvános segélyben is részesül. A Francziaországból érkező tudósitások által be van bizonyitva, hogy a hannoveriak majdnem mindnyájan osztrák utlevéllel voltak ellátva.

Ezen hivatalos okmányok f. é. január hóban keltek, és ugyanazon időben szolgáltattak ki, midőn György király hadseregének azon parancsot adta, hogy a Schweiczból Francziaországba induljon, mert Schweicz a katonailag szervezett hannoverai legió ott tartózkodását nem találta megférőnek semlegességével. Hogy ezen áthelyezés lehetővé tétethessék, az alsó-ausztriai cs. k. hatóságok 500 utlevelet állitottak ki, ezen eljárás által iparkodván az emigráltaknak a Francziaországba való törvényes belépést biztositani.

Azon 500 hannoverai ama hivatalos okmányban hietzingi lakosoknak vannak mondva, ámbár azok legnagyobb része még soha sem tette lábát az ország területére. Ezen hivatalos támogatásnál tehát nem lehetett arról szó, hogy ezen emigransoknak Ausztriából való utazás lehetősittessék. Sőt inkább ezen eljárás jól meg volt fontolva és előmozditása volt György király háborus czéljainak. Hogy György király hadászati tervei mily további támogatásban fognak részesülni, termeszetesen nem látható előre; hogy azonban már az eddig nyujtott segitség elég lesz arra, hogy az Ausztria és éjszaki Németország közti jó egyetértést tetemesen megnehezitse, kézzel fogható.

Egy másik porosz lap tartózkodóbban szól e tárgyhoz és jónak látja Francziaországot is belehozni a vádak tömgelegébe. Azt mondja: A hannoverai emigransok Francziaországban való tartózkodása az utóbbi napokban sokat foglalkoztatta a sajtót. A császári hatóságok ugy látszik a hannoveraiak megérkezését nem kivánják rosz szemmel nézni. Mint minket tudósitanak, a belügyminiszter, midőn a menekültek betöréséről táviratilag értesittetett, azon parancsot küldötte Strassburg főnökéhez, hogy a hannoveriakat biztositsa a franczia kormány pártfogásáról.

Ezen eljárást leghelyesebben akkor lehet megitélni, ha elgondoljuk azon benyomást, mit a császári kormányra gyakorolna az, ha egy porosz miniszter az aacheni kormányelnököt megbizná, miszerint a császári birodalom ellenséges franczia szókevényeinek jelentse ki, hogy ők Poroszország különös védelme alatt állnak. A franczia törvények, szerint oly kötelezettség, hogy Francziaország a hannoverai emigransokat befogadja, nem is létczik, mert azok senki által sem üzettek, a Schweizból nem utasittattak ki.

Ők csak a Hietzingben székelő György király parancsát követték, hogy téli szállásukat tegyék Schweizból Francziaországba át, mely müveletet az osztrák hatóságok a legénységnek adott utlevelek által támogattak. Ha az emigransok Ausztriából egyenesen Francziaországba mentek volna, akkor még lehetne értelme ezen utlevélosztogatásnak, de azon eljárás, hogy ezeknek az útlevelek idegen országi hivatalból küldetnek meg, az fogalmunkat egy barátságos állam kötelmei felől túlszárnyalja.

A német sajtónak azt kell kérdeznie, mily czélra tartatik fenn ezen legióuak szervezete? Azt kell kérdeznie, mily okai lehetnek Ausztriának arra, hogy porosz alattvalóknak tömegesen ad utleveleket, hogy áttelepülhessenek Francziaországba? A hannoveraiak Francziaországban ez eljárás által Metternich herczeg osztrák nagykövet védelme alá vannak rendelve. Ezek természetellenes viszonyok, melyek elháritásáról gondoskodnia kell az osztrák birodalmi cancellárnak.

Dunafejedelemségek. Egy porosz ujságnak jelentik Párisból, hogy utóbbi időben sokat beszéltek egy osztrák és franczia ügynöknek kinevezéséről Bukarestbe, mely kinevezés a Dunafejedelemségeknek nagy mérvü politikai fontosságot tulajdonitott volna. Ezen tervezet egyelőre abba maradt. A portának és Angliának ellenzése csak másodsorban birt befolyással ezen véleményváltoztatásra, a főok inkább a következő. Bratiano Demeter a román kormány által kiküldetett, hogy a párisi békét biztositó hatalmaknál bizonyos szerződési pontok megváltoztatását kieszközölje.

Jelenleg Bratiano Bécsben van, hogy az összes román eredetü keresztény-török népségek a bukuresti kormány alatt egyesittessenek. Bratiano nyilatkozatai Bécsnek hivatalos köreiben feltünést okoztak és azonnal Párisba táviratoztattak. Mindkét hatalom elhatározta azonnal, hogy elállnak az ügynökök kinevezésétől, nehogy román kormányt becsvágyó terveiben felbátoritsák. Egyáltalán Ausztria és Francziaország keleti politikája jelenleg ugyanazonos és Anglia hozzájuk csatlakozott. Ellenben Bismarcknak keletre vonatkozó intentióiban Párisban nem igen biznak.

Oroszország. Egy bécsi lap sz. pétervári levelezője az orosz állapotokról következőleg ir: Kalózaink ugyan nincsenek mint a törököknek, kik legközelebb egy osztrák hajót a kapitány távollétében kiraboltak, de van rablónk elég. Rigában az utczákon világos nappal fosztogatnak, és Kiewben csak novemberben is 923 egyént fogtak el a lebujokban. Más tulajdonának tiszteletben tartása által oroszaink egyáltalán nem tünnek ki. Midőn Dolgorukoff herczeg Kharkofban főkormányzó lett, megjelenésével a kereskedők bezárták boltjaikat, mert féltek, hogy árukat fog bazavitetni — hitelben.

Kaufmann tábornok Kaskentbe érkezett. Egész Turkestant akarjuk meghóditani. Ámbár azonban a bokharai emir eredménytelenül kért Kalkuttában segélyt, és ott azt felelték neki, hogy még végveszélyében sem számolhat támogatásra, mégis el vagyunk határozva, hogy egyelőre nem nyomulunk előre India határáig.

Papirpénzünk aligha nyujthat nekünk elég eszközt, hogy tartamos háborut viselhessünk a külföldön. Gabonát egészben véve kevesebbet adtunk el, mint Magyarország. Magyarországban egy sok tekintetben veszélyes vetélytársra fogunk találni, még keleti politikánkra nézve is.

Butakoff altengernagy egy egész hadtestület fölött rendelkezik a görög tengereken és tisztjei nem tétlenek. Mig consulaink hivatalos teendőket üznek, addig alconsulaink a titkosokkal foglalkoznak. Önkénytes ügynökeink a legjobb szolgálatokat teszik nekünk. Hivatalos ujságaink levelezői és a moszkvai vendégek is pompás szolgálatokat tesznek. Pagodin és Aksakoff urak folyvást igen élénken leveleznek a világ minden szlávjaival. A görög barátok, kik hozzánk mint koldusok jönnek, és zarándokaink, kik keletre utaznak, ezek titkos csatornái azon összeköttetéseknek, melyek autokratikus és orthodox köreinknek a szükséges anyagot nyujtják.

Nyilt levelezés.

Kalocsa, febr. 8.

(Vége.)

Nem fogadván el püspöki-karunk a 48-ki elvek alapját, valamint az, amit jelenleg adni s illetőleg módositani akar, és — ha a forma el nincs hibázva, egyelőre talán — ki is elégiti a világi katholikusok igényeit azon reményben, hogy majd kinövi magát tovább a kor szükségei szerint, — minden osztályban előitéletekkel találkozik; ugy a „Független Lapok“ elvei és iránya alól azon alapot látszik elvenni, melyen ezek existentiája nyugodott.

De csakis ‚látszik.‘ Mert lehettek azon elvek és irány talán szerény körben felkarolva; mig más oldalon figyelembe is alig véve, vagy talán épen kikaczagva legyen bár az ujszerü törekvés — annyi biztos, hogy hazánk uj helyeztetése s korunk előrehaladott fejlettsége csak ez irányban fog találni czélt és megnyugvást.

Örömmel olvastuk azért a „Függetl. L.“ f. hó 5-én megjelent számában, hogy a Szerkesztőség, noha törekvése sikernélkülinek látszék is — most az elfoglalt álláspontot mégsem hagyja oda; hanem vivni fog a boldogabb egyetértés és őszinte sorakozás reményében a kath. egyház függetlenségeért, mely hite szerint más módozat által érhető el, mint az ‚Idők Tanuja‘ bárhonnét szerzett autonomiája.

Őszintén buzditjuk és kérjük a Szerkesztőséget, hogy föltételéhez hiven haladjon is megkezdett munkájában, melynél az eredmény kimaradhatlan. Ne vonuljon gyáván vissza, hogy mondathassék róla: ‚hic homo coepit aedificare, et non potuit (!) consummare.‘ ‚Nem illetéktelen felhivás folytán lőn e lapok élére állitva‘: Nincs tehát oka amig józanúl s becsülettel megállja helyét, attól tartani, hogy hazaszóllitsák — ámbár egészen óhajtandó, hogy oly pap vegye kezébe az ilyféle zászlót, ki ‚ad titulum patrimonii‘ legyen fölszentelve, ha ugyan találkoznék oly önfeláldozó (tán Lonkay? Isten ments meg!) szellem, ki tiszta előszeretetből a papi állás egyébként nagy hitbeli praerogativái kedveért lépne az egyházi rendbe.

Ne felejtse el oly hamar, amit pályája kezdetén oly szépen fogott fel, hogy: ‚aminek szükségességét az idő megérleli, azt többé elnyomni nem lehet‘ — hanem inkább legyen meggyőződve erősen, hogy épen mivel elhibázott ma azon eljárás, mely az ‚ignoti nulla cupido‘ elvén akarja kiskoruságban kormányozni az emberiséget, ezért: „jöni fog — mert jöni kell — az idő, mely után buzgó imádság (törekvéssel párosulva) epedez százezrek ajakán‘.

Ne tartson attól sem, hogy ugy talál járni,

mint in illo tempore pl. a ‚Hirnök‘ — miszerint kivántatván alóla a gyékény: ezután minden alap minden irány vagy létezési ok nélkül ‚vegetálni‘ legyen kénytelen.*)

Könnyebb lenne bizonynyal akkép lépni fel, hogy ne legyen egyéb czélunk és dicsőségünk, mint szárazon jelezni és szolgailag constatálni a megdiktált tényeket. Igy szerkeszteni ujságot igen kényelmes és nyugalmat igérő munka – kevés baja is lenne igy velünk a világnak, mint nem sok gondja van némelyekre, kik csak azért élnek, hogy mulatságul szolgáljanak a komoly törekvésü publicista-világnak, vagy épen mellőztetve engedjék őket élni jámbor közönségük szórakoztatására, melylyel bőven ellátják az ujság-sovár papságot és nagylelkü maecenásaikat; mert azt nem is hiszszük, tudjuk is, hogy magyar ember, aki időszaki sajtónk terményeiben realis elvek fejtegetését keresi, vagy azokra tudománykedvelésből költ — ki volna elégitve általuk.

*) Ettől ne féltsen bennünket. Mi nem erőtetünk semmit. Ha jókor jövénk, s sikert nem látunk, megállapodunk, s erőnket a szellemi működés tág birodalmában forditjuk más tájak felé. Szerk.

De a ‚Függetlennek‘ rendeltetésénél fogva nem lehet azon téren mozognia. Mily állást foglaljon tehát az uj alakulásokkal szemben — ha csakugyan lesznek?

Foglaljon olyat, mint egy jó hónap előtt foglalt ‚Hazánk‘ a politikában. Fejtse ki programmját az egyházi téren, jelölje ki határozottan az oppositionalis törekvéseket, igyekezzék positiv s meggyőződése szerint jobb és szabadelvü tanokkal többséget szerezni — de vesse alá magát a tán törvénynyé emelendő absolut-forma octroyknak.*)

Ha jól emlékezem — Lacordaire-től olvastam valalahol: miszerint Krisztus Urunknak legnagyobb s egyetlen szerencsétlensége volt a demokrat irányzat. De ugy hiszem túl vagyunk azon időkön — nagy szerencsétlenség lenne bizonynyal, ha a szabadsajtó korában betiltatnának oly törekvések, melyek csak is szinezetük után vonhatók a föltétlenül — elfogadandó tanok s intézmények árnyazatába.

*) Egy felfogási tévedést kell t. levelezőnk irányában rectifikálni. Alkotmány octroy-t a közelebbi korszakban értünk a politikában. Ennek sorsát ismerjük. Nem kellett senkinek s nem volt erő, mely annak életet adjon. Türt, várt, pusztult a nemzet, még sem nyult hozzá.

Octroyált autonomia az egyházban képtelenség. Ha ezt tenni lehetne s szelleme nem volna kielégitő, nem járulna hozzá senki, s nem lehetne autonomia.

Nem szükség, hogy némelyek szörnyü botrányhozására bajusz és szakál, nőtlenség és concordatum tétessenek azonnal eszmecsere tárgyaivá — hacsak a megyei tisztán papi conferentiák egyes vázlatokat nem fognának beküldeni és megvitatni, tanácskozmányaik folyama vagy teendőiről. Van és lesz tág mező, az egyház jogszerü s minden oldalra kielégitő külszervezetének, a papság ugy, mint világiak korszerü és nemzeti igényeinek elemzésére — hol a „Független Lapok“ ezután is, ellenzéki minőségben találhatja és — hiszszük — találni fogja tevékenységének lényegét és feladatát. — Enyit előlegesen s in genere.

—gh—

Kit terhelne a felelősség ez esetben, s minő következései lennének, könnyü kiszámitani. A törvényhozás, mely előtt a vallásfelekezetek viszonya az államhoz egyik legégetőbb tárgy, kezébe veszi a dolgot, s ha mi nem tudunk, vagy nem akarunk szervezkedni, majd rendezi az ügyünket ‚kivülünk és nélkülünk‘, mire eleitől fogva nem feledkeztünk meg feleinket óva figyelmeztetni. Szerk.

ESTI POSTA.

— Mult pénteken, azaz f. hó 14-én Gyulafehérvárott a kath. statusgyülésen hosszu és heves vitatkozás folyt a bizottmányi munkálat felett, mely végre esti 9 órakor fejeztetett be. A bizottmányi munkálat jelentékeny módositásokkal fogadtatott el. A következő napon a kedélyek lecsillapultak és a viták higgadtabbak voltak. Miután a jegyzőkönyv hitelesittetett, a statusgyülés bezáratott.

Kiadói üzenet.

Ft. B. Gy. urnak Bodaikon. Lapunknak félévi előfizetési dija 10 frt; mi mellett a „Hétfői Lap“ előfizetőinknek ingyen jár. Kérjük azért a hiányzó összeget adott alkalommal után pótolni.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

TŐZSDE.

Pesti áru- és értéktőzsde
február 14-án.

Gabna-árak.	Suly-fontokb	Ára mérőnkint
Buza bánsági	83—84	5.75 - 5 85
„ „	86—87	6.60 - 6.70
„ tiszai	83—84	5.75 - 5.85
„ „	86—87	6.60—6.70
„ pesti	83—84	5.75—5.85
„ „	86—87	6.60 - 6.70
Kétszeres	—	— —
Rozs	78—80	4.65—4.75
Árpa serfőzésre	68—70	2.85—3.10
„ etetésre	68—70	2.60 - 2 80
Zab	45—47	1.78—1 80
Kukoricza bánsági	—	—.—.—
„ uj	—	2.80 - 2 95
Bab uj	—	5.75—5.80
Köles	—	3.10—3.20
Repcze	—	5.87.½.—
„	—	5.75—.

Záloglevelek.	Adva	Tartva
Nemz. bank kisors. ezüst	95.25	95.50
„ „ „ o. é.	90.75	96 90
Magyar földhitelintézeti	91.30	91.60
Ausztriai „	100 50	101.—

Magyar értékpapirok árkelete.

	Adva	Tartva
Pesti keresked. bank	640.—	648.—
Budai keresk. és iparb.	200.—	203.—
Pesti iparbank	224.—	228.—
Magyar hitelbank	76.—	77.—
Pesti takarékpénztár	1425.—	1450.
Budai „	432.—	435.—
Pesti hengermalom	1280.—	1300.—
Pannonia gőzmalom	1980.—	2000.—
I-ső budapesti gőzmalom	820 —	825.—
Budai gyár-telep	449 —	451.—
Concordia gőzmalom	880.—	885.—
Budai királymalom	565.—	575.—
Szegedi kivit. gőzmalom	750.—	756.—
I. ujpesti szeszfinomitó	610.—	713.—
Pestbudai bútorkézmü	215.—	218.—
Magyar biztositó-társulat	662.—	665.—
Pannonia viszonbizt.-társ.	265.—	270.—
Pesti biztositó-intézet	235.—	240.—
Magyar északi vasut	80.—	0.½
Pesti közuti vasj ály a	472.—	475.—
Kereskedelmi épület	390.—	400.—
Lánczhid	380.—	385.—
Alagut	68.—	69,—
Magyar földh. záloglevél	91.¼	91.¾
Pesti keresk. b. zálogl.	96.½	97.—

Bécsi börze
február 16-án.

Államadósság.	Adva	Tartva
5% osztr. értékü	54.50	54.60
„ „ „ adómentes	58.—	58.20
„ nemzeti kölcsön	66.—	66.20
„ metalliques	57.—	57.20
1860 ki sorsjegy	82 35	82.50
Magyar földtehern. kötvény	71.50	72.—
Bánáti „ „	71.50	72.—
Horvát „ „	70.—	71.-
Erdélyi „ „	66.—	66.50

Sorsjegyek.	Adva	Tartva
Hitelintézeti . . . 100 frtos	130.75	131.—
Dunagőzhajózási „ „	92.50	93.--
Budai . . . . . 40 „	26.50	27.50
Eszterházy hg. . . „ „	120.—	—.—
Salm . . . . . „ „	32.—	33 —
Pálffy . . . . . „ „	26.—	27 —
Clary . . . . . „ „	27.50	28.77
St Genois . . . . „ „	24.25	24.75
Windischgrätz . . 20 „	17.50	18.75
Waldstein . . . . „ „	21.	22.—
Keglevich . . . . 10 „	15.—	15.50

Részvények.	Adva	Tartva
Nemzeti bank	705.—	706.—
Hitelintézet	186.90	187-10
Magyar hitelbank	76.50	77.55
Alsó-ausztr. esc. társulat	622.—	625.—
Anglo-osztr. bank	113.50	116.—
Ausztriai földhitelintézet	172.	174.—
Északi vasut	1740	1745
Államvasut	251.90	252.10
Déli vasut	168.60	168.80
Erzsébet vasut	142 25	142.75
Gal. Karoly Lajos vasut	203.25	203 75
Lemberg csern. vasut	174.—	174.50
Cseh nyug. vasut	149 50	149.75
Dél.-ész. ném. összeköt. vasut	138 75	139.25
Tiszai vasut	147.—	147.—
Magyar északi vasut	81.—	83.
I-ső erdélyi vasut	139.25	139.75
I-ső ausztriai Dunagőzhajózási társaság	488.—	490.—
Pesti lánczhid	375.—	380.—

Elsőbbségi kötvények.	Adva	Tartva
1862. Erzsébet vasut	84.—	84 50
1867. államvasut	117.50	118.—
Déli vasut	98.25	98.75
Északi vasut	91.	91.50
Cseh nyugoti vasut	88.50	89.—
Tiszai vasut	—.—	—.—
Gal. Károly Lajos vasut	94.—	94 50
Magyar északi vasut	—.—	—.—
Lemberg-csernov. vasut	80.25	80.50
Erdélyi vasut	81 25	81 75
Ausztr. Dunagőzhajóz. társ.	94.—	95.—
Pesti lánczhid	—.—	—.—

Érték és pénz.	Adva	Tartva
Frankfurti váltó	98.10	98.40
Londoni váltó	117.60	117 85
Párizsi váltó	46.70	46 75
Cs. arany	5.59 -	5.60—
Napoleond'or	9.40 -	9.41—
Egyleti tallér	1.73 -	1.73 -
Ezüst	115.80	115.75

HIRDETÉSEK.

ALÁIRÁSI FELHIVÁS

Wiseman Miklós bíbornoknak

„A tudomány öszhangzásban a kinyilatkoztatással“

czimü müvére.

Korunkban az egyház szellemi hatalmakkal áll harczban. Fontos arczczal gondolkodik a bölcsész; ás, kutat a geologus; buvárkodik a természettudós; gunyos mosolylyal ül boncczasztalánál az orvos, hogy ellenmondást fedezzen fel tudomány és kinyilatkoztatás, iskola és egyház, ész és Isten között. Az ellenmondások egész seregét hozzák fel a tudósok, azonban azok csupán látszólagosak, melyeknek széma akként fogy, mint a tudomány fejlődése netovábbjához közelebb s közelebb ér.

Krisztus egyháza diadalmaskodik és diadalmaskodni fog itt is nem kevesebb dicsőséget, mint léte első századaiban a pogányság és zsidóság physikai fegyverein.

Dicső egyházunk eme részint már kivivott diadalainak bizonyitványa, részint leendő győzelmének jóslata a halhatatlan bibornokérseknek fentjelzett munkája.

E mű örök becsét illetőleg szabadjon a t. olvasó közönséget csupán az alapeszmére utalnunk, melynél fogva bármely tudomány csak fejlődése zsenge korában látszik a kinyilatkoztatással ellenkezni, de csodálatos öszhangzásba lép mindjárt a kinyilatkoztatással oly mértékben, a mint müvelésében előhalad; továbbá azon jelenségre, miszerint nemcsak a német és franczia, hanem a spanyol, portugall, és svéd kath. irodalom is dicsőségének tartja, hogy e mű birtokába juthatott.

Midőn e munkának kath. irodalmunkba való átültetését elvállaltuk, tettük ezt azon biztos reményben, hogy a t. olvasó közönség nem vonandja meg meleg részv étét és pártolását azoktól: kik csekély irodalmi törekvéseiket bőven megjutalmazva találják azáltal, ha szenvedő anyjok, az egyház szemeiből pár könyet felszárithatnak.

A munka németből forditva, egy néprajzi térkép és négy felvilágositó táblával ellátva megjelenik ez év Medard napján.

Ára: 2 forint. (A német kiadásé **4 ft 50 kr.**)

Tiz példány után egy tiszteletpéldánynyal kedveskedünk.

Kelt Pesten, XII. rendes gyülésünkben. Boldogasszonyhó 20-án 1868.

A pesti növendékpapság
magyar egyházirodalmi iskolája
ez évi tagjai.

Harang fa-koronával.

Fakorona régibb szerkezetü

WALSER FERENCZ
harangöntő Pesten,

nagy-kereszt-utcza 5. sz.

ajánlja magát t. cz. közönségnek és a tisztelt községeknek tiszta hangu

harangok

vas-sisak és fa-koronával mindennemü nagyságban, valamint mindenféle

tüzi fecskendezők és szivattyúk

a legújabb és legjobb szerkezet szerinti elkészitésére.

Harang vas-sisakkal.

Szabadalmazott öntött vas-sisak legújabb szerkezetü

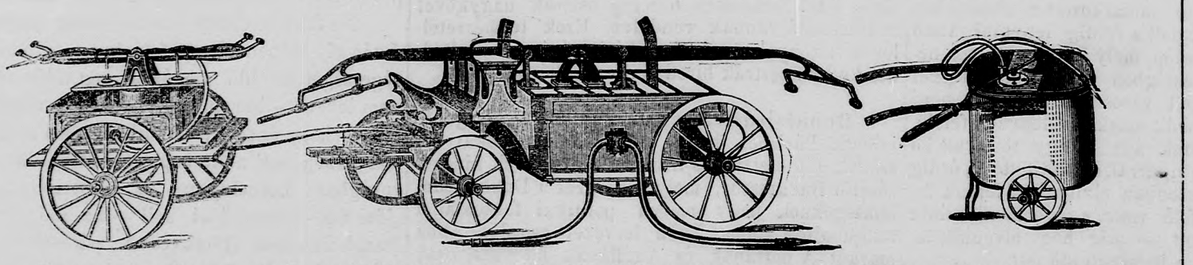

Ezen, az én módszerem szerint megjobbitott és a magas kormány által **szabadalmazott, öntött vas-sisakkai felszerelt harangok**, azon előnynyel birnak, hogy a legtovábbi időkig tartósak és meg nem repednek, továbbá hogy a harangozás igen kevés erőt vesz igénybe és a torony biztonságát nem veszélyezteti, mi mellett még a harangszék minden rengéstől mentve van.

Kivánatra **régi harangok** is mindenkor **új találmányom** szerint a **legolcsóbban** átváltoztatnak és az **új fölszerelésset** áttatnak.

TEMESVÁRY GUSZTÁV,

kir. szabadalmazott

lábbeli raktára

PESTEN

három-korona-utcza 7-dik szám, a lipótvárosi templomtér közelében,

bátorkodik a t. cz. közönségnek tudomására hozni, hogy a dúsan berendezett raktár mindenféle uri, hölgy- és gyermek-lábbelieket, minden kigondolható szövet- és bőrmüekből, a következő mérsékelt árakon, a lehető legolcsóbbra számitva, határozta meg, u. m.

Hölgyeknek:

1 pár komótczipő szövet, bársony, bőr vagy eberlastingből 80 krtól 1 frt 50 krig a legfinomabb czipők eberlasting, bársony vagy bőrből 1 frt 80 kr, sarkkal 2 frt. sark és gummibetéttel 2 ft 40 kr, Boka-czipők eberlasting, bársony vagy bőrből lackszegélylyel diszitve és kivarrva 2.80—4 frtig, a legfinomabbak.

Urak számára:

1 pár komótczipő 90 kr. Beeresztett czipők 1.50 kr. Párisi báli czipők 3 ft. Zergebőr cipők 3.50 kr. Bőrcipők 3.60 kr. őszi talpakkal 3.80 kr. dupla talppal 4.20 kr. párisi salon lack bálicipők 4.50 kr. Lack saloncipők 4.60 kr. Orosz-lack bagaria cipők dupla talppal 5 frt. Bőrcsizmák 7 ft. dupla talppal 8 ft Zergebőrcsizmák 7.50 kr. Lack saloncsizmák 13 ft. Orosz-lack bagariacsizmák 13 frt.

Csizmák papok számára 1 fttal drágábbak.

Vidéki megbizások, a pénz beküldése vagy utánvét mellett, a legpontosabban és gyorsan teljesittetnek.

Pest 1868. Gyorssajtónyomása az Első magyar egyesületi könyvnyomdának (Fanda és társainál) 3 korona-utcza 18. szám alatt.